

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Lliurament de la medalla de la
Universitat de València a Francesc
Ferrer Pastor

Discurs del Sr. Rector Pedro Ruiz Torres

València, 4 de febrer de 2000

LLIURAMENT DE LA MEDALLA DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA AL SR. FRANCESC FERRER PASTOR

Excel·lentíssimes i il·lustríssimes autoritats,
Estimat Francesc Ferrer Pastor,
Senyores i senyors claustrals,
Amigues i amics.

En primer lloc vull agrair al professor Antoni Ferrando la magnífica *laudatio* acadèmica que de Francesc Ferrer Pastor ens ha oferit amb motiu de la distinció que avui li atorguem en reconeixement als seus mèrits com a lexicògraf. El doctor Ferrando, amb la cura i la precisió que el caracteritzen ha resumit aquests mèrits i poc més es pot afegir.

Actes com el que avui ens convoca al Paranimf de la Universitat de València són un repàs a la història viva de la lluita per la recuperació del valencià al llarg del segle que finalitza, i una aposta esperançada per la seua consolidació en el segle que comença. Gràcies Francesc Ferrer Pastor per les vostres paraules d'avui. I per damunt de tot, gràcies pels mots que heu anant recuperant al llarg de tots aquests anys de la vostra vida, tan fèrtil per a la nostra llengua. Una fecunditat de la qual tal vegada el testimoni més gràfic es pot veure qualsevol dia en qualsevol escola amb dos colors ben característics: el blanc i el blau del vostre vocabulari i del vostre diccionari que centenars de xiquetes i de xiquets porten en les seues motxilles.

La setmana passada presentàrem en l'Aula Magna de la Nostra Antiga Universitat, el llibre *Tresors de la Universitat de València*, on s'arrepleguen les col·leccions que conformen tot el ric patrimoni que la institució acadèmica ha anat atresorant al llarg del seus cinc segles d'història ininterrompuda. Unes col·leccions que fan de la Universitat de València una de les universitats històriques amb un patrimoni més ric.

Llavors, en l'acte de presentació el professor Daniel Benito, que ha coordinat la tasca dels investigadors que han fet el llibre, ens deia que per damunt d'aquests tresors, hi havia una cosa molt més important: les persones, la vida de cadascuna de les persones que han conservat i incrementat el nostre patrimoni comú.

Doncs bé, avui retem homenatge a una persona la vida del qual ha estat dedicada a deixar-nos a tots el bé cultural més important que té un poble: la llengua, el nostre major patrimoni col·lectiu.

Ferrer Pastor ens ha regalat paraules.

Vull recordar-los una novel·la que molts de vostès coneixen, si més no en la seua versió cinematogràfica. En un meravellós diàleg amb Pablo Neruda, Antonio Scarmetta fa dir al seu carter que la poesia no és de qui l'escriu, sinó d'aquells que la necessiten. *Mutatis mutandi* podem dir que les paraules no són de ningú en particular. Montaigne es va avançar al carter de Neruda i ho va dir d'una altra manera: "La paraula és meitat de qui parla, meitat de qui l'escolta".

La paraula diferencia els éssers humans de la resta dels éssers vius i, per això, és odiada per totes les dictadures, que volen censurar i reprimir paraules, quan no llengües senceres, per a reduir dones i homes a la condició més primitiva i privar-los del seu bé més preuat, d'allò que no tenen els animals: la llibertat. Feurbach deia que "parlar és un acte de llibertat" i que "la paraula és, en ella mateixa, llibertat". Ferrer Pastor ens ha fet rics en paraules i, per tant, ens ha fet més lliures.

I certament aquesta identificació entre llengua i llibertat es va fer palesa per a Ferrer Pastor per la dicotomia entre dictadura i paraula. El doctor Santi Cortés ha estudiat aquest període històric al llibre "València sota el règim franquista (1939-1951)". Ens diu Cortés: "En qualsevol cas, l'aversion contra la nostra llengua, ultra les humiliacions de l'*"Hábleme en el idioma nacional"*, presenta també episodis concrets d'agressió física com són ara els fets de Castelló. Segons Ferrer Pastor, testimoni directe d'aquells esdeveniments, només ocupada la capital de la Plana van omplir-ne les parets amb pintades contra l'ús de "dialectes antiespanyols" i repartiren bufetades, a les cues del pa i de la llet, entre els castellanencs que s'hi expressaven en català". Fins ací, la citació de Cortés que arreplega altres testimonis, com els *Records de juventut* del cardenal Vicente Enrique y Tarancón sobre les mesures repressives adoptades contra algunes famílies de Tortosa refugiades a Vinaròs pel fet de parlar català. Vicenta Ferrer Escriba, filla del nostre homenatjat, (en un escrit sense publicar del qual també es fa ressò Cortés) es va referir als mateixos esdeveniments en aquests termes: "Quan estava a Castelló, un seguit d'insults es produïen quan algú dels castellanencs no sabia contestar en la llengua que li parlaven [el castellà]. Aquest menyspreu de la llengua autòctona féu que Francesc [son pare] es dedicara a estudiar-la amb cos i ànima i a propagar la cultura del seu país. Així és com va començar a preparar fitxes per a un futur diccionari".

Vet ací, l'origen de la vocació i de la determinació de l'obra de Francesc Ferrer Pastor, de les seues fitxes. Unes fitxes que conformaren els seus diccionaris, per mitjà dels quals retrobem les paraules. Acoblades mot a mot en les seues infinites combinacions, aquestes paraules ens donen l'espill plural de la llengua en la qual els valencians reconeixem una gran part del patrimoni més valuós que hem acumulat al llarg de la nostra història.

Per tot això, estem profundament agraïts Francesc Ferrer Pastor ... i també a vostès per escoltar-nos.
Moltes gràcies a tots.